

Ledarskribenter: Tobias Wikström (chef) 08-573 652 75. Eva-Lena Ahlqvist, Ronald Fagerfjäll, Torun Nilsson, Petter Olofsson, Bo Pettersson. E-post ledare@di.se

Bättre att kalla till strejk mot dyra sparprodukter

Di LEDARE MÅNDAG 10/11

■ Sedan tre veckor protesterar folk på gatorna i New York. Demonstranterna är en brokig skara och protesterna tycks gälla alla möjliga orättvisor. Ett huvudmål är Wall Street. Vi tolererar inte längre girigheten och korruptionen hos den sista procenten, säger demonstranterna, och syftar på att 1 procent av invånarna i USA äger 99 procent av tillgångarna. En rad kulturkändisar har närvarat för att visa sin sympati. Liknande protester rapporteras från Boston, Chicago och Los Angeles. Demonstranterna säger sig hämta inspiration från folkupploren i Nordafrika. Tidigare i år protesterade folk på gatorna och i tältläger i Grekland och Spanien.

Det är inte svårt att sympatisera med protesterna mot finansmarknaden. Bonusarna och rikedomarna på Wall Street kan få vem som helst att baxna. De ökade skillnaderna i samhället och problemen som finansmännen på Wall Street har varit med och ställt till har fått till och med de rika att reagera. Till exempel har miljardären Warren Buffett föreslagit högre skatter för de mest välbeställda.

Men de som protesterar på gatorna i USA är delvis på fel spår, i alla fall vad gäller finansmännen. Det är inga våldsbenägna diktatorer som sugit ut dem. Bara säljare av finansiella tjänster. Sådana kan man faktiskt tacka nej till. De som protesterar skulle göra större nytta om de uppmanade till strejk mot komplicerade sparprodukter i stället. Då skulle finansbranschen inte längre tjäna så mycket pengar.

Inkomstskillnaderna har ökat. I USA har de rikas andel av landets inkomst ökat kraftigt de senaste 20 åren. Mellan 1952 och 1986 fanns det inte ett enda år som den rikaste procenten amerikaner tjänade mer än en tiondel av nationalinkomsten. 2007 gick 18 procent nationalinkomsten till dem. Ginikoefficienten, ett

vanligt mått på skillnader, har stigit i de flesta stora länder.

Det finns en rad förklaringar till det. En är den snabba tekniska utvecklingen som har lett till att den som är innovativ och griper tillfället kan tjäna mycket pengar. Apples nyss bortgångne Steve Jobs är ett bra exempel.

En annan är att globaliseringen har utvidgat marknaderna, vilket också lett till ökade förtjänstmöjligheter för den som kommer först. "The winner takes it all", säger man numera, inte bara inom musik- och finansbranschen.

Men utvecklingen på finansmarknaderna har också spelat en stor roll för de ökade inkomstskillnaderna. Där har man kunnat sätta hävstång på förändringar med olika tekniker. Trots höjd risknivå har man kunnat ta mycket bättre betalt för de stora värden som har frigjorts under goda år.

Det började på 1970-talet. Efter decennier av tilltro till politikernas styrförmåga började marknader att avregleras, inte minst finansmarknaden. Allt fler övertygades om att det bästa sättet att tjäna pengar var att spara i aktier, det vill säga direkt i företagets verksamhet, ett rimligt antagande. De flyttade sitt sparande från bankkonton till aktiedepåer.

Men det stannade inte där. Snart började bankerna föreslå fonder i stället, då minskade risken, det hade forskare bevisat. Bankerna förvaltade dem gärna. De skulle bara ta några procent i avgift. Pengarna strömmade in och börserna gick upp. Snart ville både politikerna, som bestämde över de statliga pensionerna, och de privata pensionspararna också vara med. En storindustri hade skapats.

Sedan har de som verkar i den, med hjälp av den snabba tekniska utvecklingen och en så småningom mycket låg ränta, kunnat erbjuda alltmer sofistikerade produkter, ofta med inslag av belåning eller spekulation för att öka chanserna till avkastning. Uppmuntrade av stora bonusar har de utvecklat

PROTESTER MOT RIKA. Demonstranterna i New York får sympati i breda kretsar, inte minst när det gäller girigheten på Wall Street. Men det skulle vara bättre om demonstranterna vände sin vrede mot finansmännens produkter i stället.

FOTO: JASON DE CROW

”Det är inga våldsbenägna diktatorer som sugit ut dem. Bara säljare av finansiella tjänster. Sådana kan man faktiskt tacka nej till.”

en oanad kreativitet när det gällt svårbegripliga placeringsprodukter. Eftersom börserna har börjat svänga alltmer har det varit svårt för spararna att avgöra produkternas kvalitet.

Men nu, efter finanskrisen 2008 och den skuldskris som följer, har folk till slut vaknat och upptäckt att mycket av det de betalat för inte finns. Det är inte så konstigt att missnöjet pyr.

Men det behövs inte ett politiskt uppror för att vingklippa bankirerna. Det räcker med att uppmana folk att lugnt och stilla flytta sina pengar till den billigaste fond som finns eller börjar köpa värdepapper till låg kostnad via nätet. Riskerna blir inte så stora och avbränningarna mycket mindre. Då medverkar man till att inkomstskillnaderna minskar, i alla fall de mest absurda.

Det går att lägga grunden för en ny, mogen och fungerande sparkultur i världen. Det är det som den arga debatten också borde handla om.

Moms i två länder är inte EU-värdigt

Di RAKT PÅ SAK

■ Ingen tillverkare behöver betala dubbel moms på en vara som säljs vidare i ett annat EU-land. Det är emot både mervärdesskattens och EU:s idé. Men för den som utvecklar virtuella tjänster är det uppenbarligen inte lika enkelt. Från den 1 oktober tvingas de som utvecklar så kallade appar för smarta telefoner betala 25 procents moms i Sverige – och det även när Apples Appstore betalar 15 procents mervärdesskatt i Luxemburg på samma summa.

För en app som säljs för 10 kronor blir det 2 kronor i svensk moms och 1,30 i luxemburgsk. Små pengar på varje app men stort avbräck räknat i procent.

Att Googles Android Market, i motsats till Appstore, inte betalar moms på de appar som företaget förmedlar ger en bild av det oklara rättsläget.

Eftersom momsen har gemensamma

regler i EU finns det heller inga ordnade former för att lösa problemet, vilket finns i dubbelbeskattningsavtal för andra skatter – ett gemenskapens moment 22, som bör åtgärdas. Att mervärdesskattedirektivet ändras så att slutkonsumentens land blir beskattningsland från 2015 är inte stor tröst för företag som måste betala dubbel moms nu.

Tidigare i år var det Stardoll, som säljer virtuella pappersdockor för mångmiljonbelopp, som hotade flytta utomlands när det stod klart att Skatteverket krävde moms fast sådan redan hade betalats av de teleoperatörer som förmedlat köpen genom sms. Då beslutade regeringen om dispens så att företaget fick räkna av den betalda brittiska momsen. Sådana undantag kräver dock synnerliga skäl, och det är knappast något som varje liten apputvecklare kan hoppas på.

Det var i ett ställningstagande i somras som Skatteverket slog fast att

”Att mervärdesskattedirektivet ändras från 2015 är inte stor tröst för de app-företag som måste betala dubbel moms nu.”

de säljer till privatpersoner och därför ska betala svensk moms. Skatteverket hade synat avtalen och kommit fram till att marknadsplatserna inte var köpare utan förmedlare. Att Appstore tycks ha en annan syn påverkar inte Skatteverket. Vad Luxemburg anser verkar ingen ha frågat.

Skatteverket valde att ligga lågt till den 1 oktober för att ge företagen tid att ställa om. Innan dess skulle inga beslut fattas, men nu är det alltså dags.

Företagarna på denna snabbväxande marknad – oklart hur många och hur stora – kan bara betala och överklaga. Och hoppas att regeringen verkligen driver på ordentligt i EU:s mottomskommitté och att den i sin tur lyckas fatta ett snabbt beslut om rådgivande riktlinjer som löser problemet. Allt annat vore orimligt. Ingen ska behöva betala två EU-länders moms för samma sak.

EVA-LENA AHLQVIST

Dagens industri

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Peter Fellman

REDAKTIONEN
Telefon 08-573 650 00
(växel)
Fax 08-573 652 20
E-post red@di.se
Postadress 113 90 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 21

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Lotta Edling

Redaktionschef
Fredrik Björnsson

Nyhetschef, inrikes
08-573 650 31

Göteborgsredaktionen
Västra Hamngatan 9
411 17 Göteborg
031-701 51 50
E-post gerhard.larsson@di.se

Malmöredaktionen
Stora Nygatan 24
211 37 Malmö
040-791 45
E-post lars.tulin@di.se

Textarkiv: All redaktionell text lagras elektroniskt. Externa skribenter måste meddela eventuellt förbehåll mot elektronisk lagring. I princip publiceras ej artiklar med sådant förbehåll.

Sökning av elektroniskt lagrad text sker via Di:s nättjänst di.se eller Affärsdata, ad.se.

Utgivare: Dagens Industri AB
Tryck: BOLD/DNEX
Tryckeri AB, Akalla
V-TAB, Landvetter
MittMediaPrint,
Örnsköldsvik 2011
ISSN 0346-640X

ANNONSER
Bokning och prisfrågor
(textsida)
Telefon 08-573 650 00
Fax 08-31 25 95
E-post annons@di.se
Postadress 113 90 Stockholm
Jobb & Karriär,
Företagsinformation,
Rapporter & Meddelanden:
Annonssäljarna AB
Telefon 08-21 28 50
E-post di@annonssaljarna.se
Övriga rubriker
Aktiv Mediaförsäljning AB
Telefon 08-444 52 10
E-post di@aktivmf.se

KUNDTJÄNST
Support di.se/Di På Nätet:
e-post pren@di.se

Prenumerationsärenden
E-post pren@di.se
Tel 08-573 651 00
Fax 08-31 74 08
Öppettider:
mån-fre 06.00–18.00,
lör 07.00–12.00

Prenumerationspriser
För fullständiga prenumerationsvillkor, gå in på
www.di.se/tidningen

Bankgiro: 575-8222
Plusgiro: 94 71 01-2

UPPLAGA

101 700
(TS helår, 2010)

LÄSARE

372 000
(Orvesto konsument 2011:2)

di.se

LÄSARE
PÅ NÄTET

997 774
(Nielsen Online:
unika webbläsare
under vecka 39, 2011)